

СТАНОВИЩЕ

От проф.д.н. Анелия Янева,

Югозападен университет „Неофит Рилски“, Институт за изследване на изкуствата при БАН

По процедура, обявена от ЮЗУ „Неофит Рилски“, за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

В професионално направление 8.3. – Музикално и танцово изкуство

Обучавана специалност „Хореография“

на докторант на редовно обучение Пламена Моралиева,

с дисертационен труд **„РОЛИ НА ТРАДИЦИОННАТА БЪЛГАРСКА ТАНЦОВА КУЛТУРА В СЪВРЕМЕННОСТТА. ТРАНСФОРМАЦИИ И ВЪЗДЕЙСТВИЕ“**

с научен ръководител доц. Георги Гаров

Пламена Моралиева е изминала целия професионален път на танцьор, педагог, хореограф и изследовател. И затова може да се гордее с придобитите знания и умения. Родена в Добрич (1991), завършва средно образование в Национално училище за фолклорни изкуства „Филип Кутев“ гр. Котел по специалност „Български танци“, професия „танцьор“ (2010). Дипломира се с ОКС „Бакалавър“, по специалност „Българска народна хореография“ (2014) и ОКС „Магистър“ по „Теория и критика на хореографското изкуство“ (2016) към катедра „Хореография“, факултет по Изкуствата, при ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград. Дипломната ѝ постановка за „Бакалавър“ е хореографията „Змейова невеста“ (2014), а магистърската ѝ разработка е научен труд на тема „Великденски обредни хора и игри. Традиция и сценична интерпретация“ (2016).

Хоноруван преподавател (2016-2018) и асистент (от 2018) в катедра „Хореография“ с преподавани дисциплини: „Детски танци и игри“, „Български народни танци“, „Сценични танци“, „Хореографска композиция“, „Обработка на български народни танци“, „Методика на преподаване на български народни танци“, „Ансамбъл“.

От 2018 година е зачислена като докторант в редовна форма на обучение към катедра „Хореография“ и отчислена с право на защита през 2022. Дисертацията на Пламена Моралиева е обсъдена и насочена към публична защита на 07.06.2023.

Дисертацията на Пламена Моралиева **„РОЛИ НА ТРАДИЦИОННАТА БЪЛГАРСКА ТАНЦОВА КУЛТУРА В СЪВРЕМЕННОСТТА. ТРАНСФОРМАЦИИ И ВЪЗДЕЙСТВИЕ“** е много добре структурирана. Съдържа три глави, увод и заключение. Общият обем на труда е 164 страници, от

които 127 основен текст. Библиографията включва 115 заглавия на кирилица, 70 интернет източника и 24 имена на респонденти.

Докторантката анализира присъствието на българското хоро в съвременните празници – обществени и семейни (глава 1). Когато засяга функциите на хорото при изграждане на хореографски постановки на фолклорна основа (глава 2), тя ги коментира в няколко направления - тематични и сюжетни хореографски постановки на фолклорна основа, както и използване на обредни танци в съвременни хореографски творби. Анализират се танцови постановки с различни функции: *като мегданско веселие* - „Хоро в София“ на Кирил Джанев, „На мегдана“ Костадин Руйчев, „Логодажкото“ на Георги Гаров; *като проекция на регионална празничност* - „Пирински полъх“ на Кирил Апостолов, „Влаинки“ на Тодор Бекирски, „Песни и игри от Войнягово“ на Николай Цветков; *като възможност за проява на сюжетни взаимоотношения* - „Овчар и Юда девойка“ на Кирил Джанев, „Пролетни игри“ на Костадин Руйчев и Тодор Бекирски, „Постой, почакай, Сънчице“ на Георги Гаров. Анализират се и произведения, в които хора, свързани с конкретен обред, се пресъздават в авторска хореография - „Шопски лазарки“ на Кирил Джанев, „Ямболски коледари“ на Тончо Тончев и „Заешката“ на Георги Ламбрев. Трета глава (3) изяснява връзката на хорото със съвременни институции, популяризиращи българския танцов фолклор в България - клубове за български народни хора; специализирани танцови фестивали; танцови семинари; торотеки.

Заклучението обобщава различните нива в съвременното битие на традиционното българско хоро - в обществената и семейната празничност, в сценичното танцово изкуство на фолклорна основа и в сравнително новосъздадените танцови институции, форуми и събития, които са част от културния живот на обществото. Документирани са и измененията във функциите на хорото, както и възможностите за разширяване на познанията за него посредством танцови семинари.

Авторефератът по смисъл и съдържание отговаря на написаното в дисертацията.

Цитираните приноси напълно отговарят на извършеното от докторанта.

По темата на дисертацията има публикувани три статии:

- **Моралиева, Пламена** 2020: Интерпретации на съвременното мегданско хоро на сцена. – Образование и изкуства: традиции и перспективи. УИ „Св. Климент Охридски“, София. 887-892.
- **Моралиева, Пламена** 2021: Роля на хорото за посвещаване и приобщаване на човека в общност - В е-Journal VFU VCU „Черноризец Храбър“.
- **Моралиева, Пламена** 2022: „Роли на традиционния български танц хоро в съвременни форми на проявление (Хорото, което подтиква към създаване на нови институции и форуми)“- В е-Journal VFU VCU „Черноризец Храбър“.

Считам, че дисертацията на Пламена Моралиева е аналитична, с добре поднесена информация и приносна. Не толкова защото открива „*61 роли на хорото в съвременната празничност*“ – твърдения, които изглеждат смешни (особено когато се акцентира върху количеството), колкото заради изведените от докторантката най-важни функции на хорото - като средство за забавление и психическо разтоварване; за да приобщи участващия (а и наблюдателя) към традиционни празненства и ритуали; да позволи да изпълнителите да се изявят като добри танцьори (хороигреци); да съхрани традицията, макар и силно видоизменена след появата на надигравания, фестивали и хоротеки, където състезателният характер е доминиращ. Представената теза за промяната във функциите на традиционното хоро при досега му със съвременността и с днешния бит на танцуващите е убедителна и обоснована.

Предвид гореизложеното, предлагам на високоуважаемото Научно жури да присъди на Пламена Моралиева образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 8.3. – Музикално и танцово изкуство.

19.08.2023

проф.д.н. Анелия Янева,
Югозападен университет „Неофит Рилски“,
Институт за изследване на изкуствата при БАН

OPINION

By Prof. Dr. Anelia Yaneva

South-West University Neofit Rilski, Institute for Arts Research at BAS

According to the procedure announced by the Neofit Rilski University of Applied Sciences for awarding the educational and scientific degree "Doctor"

In a professional field 8.3. – Music and dance art

Studied subject "Choreography"

of full-time doctoral student Plamena Moralieva,

with a dissertation work **"ROLES OF TRADITIONAL BULGARIAN DANCE CULTURE IN MODERN TIMES. TRANSFORMATIONS AND IMPACT"**

with director of studies Assoc. Georgi Garov

Plamena Moralieva has traveled the entire professional path of a dancer, teacher, choreographer and researcher. And that is why she can be proud of the acquired knowledge and skills. Born in Dobrich (1991), graduated from the National School of Folk Arts "Philip Koutev" in Kotel, majoring in "Bulgarian dances", profession "dancer" (2010). Graduated with a Bachelor's degree in "Bulgarian Folk Choreography" (2014) and a Master's degree in "Theory and Criticism of Choreographic Art" (2016) at the Department of Choreography, Faculty of Arts, at Neofit Rilski State University ", Blagoevgrad. Her diploma work for "Bachelor" was the choreography "Dragon Bride" (2014), and her master's thesis was a scientific work on the topic "Easter Ritual Traditional Dances and Games. Tradition and Stage Interpretation" (2016).

Part-time lecturer (2016-2018) and assistant (since 2018) in the "Choreography" department with taught disciplines: "Children's dances and games", "Bulgarian folk dances", "Stage dances", "Choreographic composition", "Processing of Bulgarian folk dances", "Methodology of teaching Bulgarian folk dances", "Ensemble".

Since 2018, she has been enrolled as a full-time doctoral student at the Choreography Department and was awarded with the right to defend in 2022. Plamena Moralieva's dissertation was discussed and directed to a public defense on 06.07.2023.

Plamena Moralieva's dissertation **"ROLES OF TRADITIONAL BULGARIAN DANCE CULTURE IN MODERN TIMES.**

TRANSFORMATIONS AND IMPACT' is very well structured. It contains three chapters, an introduction and a conclusion. The total volume of the work is 164 pages, of which 127 are main text. The bibliography includes 115 Cyrillic titles, 70 Internet sources, and 24 respondent names.

The doctoral student analyzes the presence of the Bulgarian horo (traditional dance) in modern feasts – public and family (chapter 1). When she touches on the functions of the horo in the construction of choreographic productions based on folklore (chapter 2), she comments on them in several directions - thematic and plot choreographic productions based on folklore, as well as the use of ritual dances in contemporary choreographic works. Dance productions with different functions are analyzed: such as Megdan (certain place for dancing) festivity - "Horo in Sofia" by Kiril Jenev, "Na Megdana" Kostadin Ruichev, "Logodazhkoto" by Georgi Garov; as a projection of regional festivity - "Pirinsky poluh" by Kiril Apostolov, "Vlainki" by Todor Bekirski, "Songs and games from Voynyagovo" by Nikolay Tsvetkov; as an opportunity for the manifestation of plot relationships - "Shepherd and Iuda Maiden" by Kiril Jenev, "Spring Games" by Kostadin Ruichev and Todor Bekirski, "Postoi, pochekai slanchice" by Georgi Garov. Works in which traditional dances related to a specific rite are recreated in an author's choreography are also analyzed - "Shopski lazarki" by Kiril Jenev, "Yambolski koledari" by Toncho Tonchev and "Zaeshkata" by Georgi Lambrev. The third chapter (3) clarifies the connection of the traditional dance with modern institutions promoting Bulgarian dance folklore in Bulgaria - clubs for Bulgarian folk dances; specialized dance festivals; dance workshops; horoteki (folk dance clubs).

The conclusion summarizes the various levels in the contemporary existence of the traditional Bulgarian dance - in public and family festivity, in the stage dance art based on folklore and in the relatively newly created dance institutions, forums and events that are part of the cultural life of the society. The changes in the functions of the

horo are also documented, as well as the opportunities to expand knowledge about it through dance seminars.

The abstract corresponds in meaning and content to what is written in the dissertation.

The cited contributions fully correspond to the work done by the doctoral student.

Three articles have been published on the subject of the dissertation:

- **Moralieva**, Plamena 2020: Interpretations of the contemporary Megdan horo on stage. – Education and the arts: traditions and perspectives. UI "St. Kliment Ohridski", Sofia. 887-892.

- **Moralieva**, Plamena 2021: Role of the horo for consecration and inclusion of the person in a community - In e-Journal VFU VSU "Chernorizets Hrabar".

- **Moralieva**, Plamena 2022: "Roles of the traditional Bulgarian horo in modern forms of manifestation (The horo that incites the creation of new institutions and forums)" - In the e-Journal VFU VSU "Chernorizets Hrabar".

I believe that Plamena Moralieva's dissertation is analytical, with well-presented information and contribution. Not so much because she discovers "61 roles of the horo in modern festivity" - statements that seem ridiculous (especially when the emphasis is on the quantity), but because of the most important functions of the horo, which the PhD student has brought out - as a means of entertainment and mental relief; to involve the participant (and the observer) in traditional celebrations and rituals; to allow the performers to show themselves as good dancers (choroigreci); to preserve the tradition, although greatly modified after the appearance of contests, festivals and horoteks, where the competitive character is dominant. The presented thesis about the change in the functions of the traditional horo in relation to modernity and the current lifestyle of the dancers is convincing and well-founded.

Given the above, I propose to the highly respected Scientific Jury to award Plamena Moralieva the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 8.3. – Music and dance art.

19.08.2023

Prof. of Ph.D. Anelia Yaneva,
South-West University "Neofit Rilski",

